

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXI (15)

No. (števil.) 12

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

23. marca (marzo) 1962

Volitve v Indiji

Ob koncu februarja so bile v Indiji največje demokratske volitve na svetu. Nobena dvoma ni, da parlamentarna demokracija v Indiji funkcionira. To preseneča tem bolj, ker na drugem delu polkontinenta že nekaj let obstaja vojaška diktatura. Pa tudi v Burmi so voljaki prav te dni znova prevzeli oblast. Opazovalci menijo, da je to posledica težnj indijskih kmetov, ki sledijo pri znanemu voditelju. Tak voditelj v Indiji danes obstaja v osebi predsednika vlade Nehruja. Demokratski vodja Nehru pa istočasno razpolaga z dobro organizirano stranko, z ugledom organizacije, ki je državni priborila neodvisnost.

Od 212 milijonov volilcev je volilo skoro 54%, kar je nekaj izrednega, če upoštevamo okolnost, da je več ali manj indijskih državljanov nepismenih in da ogromna večina živi razkropljena po majhnih vaseh, ki so zelo slabo povezane z zunanjim svetom. Od oddanih glasov je kongresna stranka dobila 45%, kar pomeni, da je zanjo glasovalo samo 25% odraslih indijskih državljanov. Toda kljub temu je ta stranka daleč najmočnejša, tako da ji čisto po pravici pripada ogromna večina od 353 poslancev v centralnem parlamentu.

Kot vse take stranke, tudi kongresna ni homogena, ampak jo sestavljajo številne skupine, ki se več ali manj jasno dele v desno in levo krilo v stranki. Izgleda, da so zadnje volitve ojačile levo krilo, ki ga vodi sam Nehru. Ojačanje tega krila predstavlja zlasti dejstvo, da je v Bombayu bil izvoljen Nehrujev ljubljenec intelektualce Krišna Menon. Desno krilo je pri volitvah precej izgubilo, zlasti po smrti njegove najznačilnejše osebnosti dotedanjega notranjega ministra Patela spomladi lanskega leta. Sedaj vodi to krilo dosežani finančni minister Morarji Desai.

Prevladuje mnenje, da bo bližnja bodočnost v Indiji dala smer, ki jo označujejo za „menonizem“, t. j. kolektivizacijo poljedelstva in graditev veleobratov v težki industriji, zatiranje osebnih iniciativ in najrazličnejših kontrolnih ukrepov, prikrivanje rdeče kitajske napadalnosti na severu z istočasnim povečanjem nacionalističnim vpitjem proti imperikalizmu, Pakistanu itd. Ljudje navadno pričakujejo, da usmerjanje demokratskih strank proti leviči slabi komunistično partijo. Vsaj v Indiji ni tako. Levičarstvu kongresistov se je edino posrečilo oslabilo demokratsko usmerjenega socialista Praja. Odstotek za to stranko oddanih glasov se je pri volitvah znižal od 10,4% na 6,8%, število poslancev te stranke pa od 16 do 12. Osebo Menon je premagal vodilnega socialista Kripalanija, katerega so podpirale vse druge stranke, celo kongresisti, razen komunistov. Kripalani je nekaj več kot pred letom dni zapustil socialistično stranko, ker mu ni bila dovolj centralistična. Sedanjim voditeljem socialistov Asoka Mehta ni bil izvoljen. Komunisti so pri volitvah povečali število glasov od 9% na 10%, toda od prejšnjih 30 poslancev so dobili sedaj 29 poslancev. Vidi se, da jim niso niti najmanj škodili vdori komunističnih Kitajcev preko indijske meje, čeprav so to pričakovali. Indijski komunisti se spretno skrivajo za sovjetsko-kitajski spor in zatrjujejo, da so sovjeti ne odobravajo kitajske napadalnosti. Celotno Nehru je takega mnenja.

Na skrajni desnici se je pojavila hindujska nacionalistična stranka Jan Sangh. Je proti Kitajcem, istočasno pa tudi proti muslimanom v indijski uniji in proti Pakistanu. Ni še popolnoma jasno, kako so volili muslimani v Bharatu (tako v Pakistanu imenujejo Indijsko unijo, ker smatrajo, da je zemljepisno tudi Pakistan Indija). Še vedno jih je okoli 40 milijonov, toda vlada je proti njihovi muslimanski ligi, ker je po njenem mišljenju komunalna, t. j. verska stranka. Toda človek se vpraša, kaj je Jan Sangh? Ta hindujska verska stranka je dobila 6,4% glasov in 14 mandatov.

Na desnem centru je stranka Swatandra tudi dobila 6,4% glasov. Stranka je nastala tedaj, ko je 9 poslancev kongresne stranke iz protesta proti „menonizmu“ zapustilo to stranko. Sedaj se je število poslancev te stranke zvišalo na 22. To samo po sebi ni bogve kako važno, toda moč Swatandre je v njenem vplivu na desno krilo kongresa kot je jakost italijanske liberalne

Razgovori v Ženevi se nadaljujejo

Na ženevski razorožitveni konferenci, ki se je udeležuje 17 držav — Francija se doslej ni hotela približati zeleni mizi — ves pretekli teden niso napravili niti koraka naprej. ZSSR je, kakor vedno, valila krivdo na zahodnjake. Vztrajno je odklanjala njihove zahteve po medn. kontroli razorožitve. Pretekli ponedeljek pa je dobil sovjetski delegat Zorin navodilo iz Moskve, da je ZSSR pripravljena znova začeti razgovore o prepovedi atomskih poskusov. ZDA in Anglija so to sovjetsko pripravljenost pozdravile.

Vendar pa je doslej še vse ostalo pri starem, ker so razlike o načinu prepovedi med Vzhodom in Zahodom nepremostljive. Sovjeti zahtevajo, da naj vsaka država drugo kontrolira kar od zunaj, zahodnjaki pa, da je treba izvajati mednarodno kontrolo s strokovnjaki, ki bodo lahko svobodno potovali po vseh državah.

Zaradi teh razlik in zaradi sovjetskih atomskih poskusov minule jeseni, so se razbila prejšnja triletna pogajanja. Kennedy je poleg tega pred kratkim objavil, da bodo ZDA znova začele z atomskimi poskusi v ozračju pred koncem aprila, če do tedaj sovjeti ne bodo prisili na mednarodno kontrolo.

ZDA in Anglija so pripravljene dati sovjetom na tej konferenci nekaj koncesij, predvsem kar tiče načina kontrole. Toda od načela mednarodne kontrole pa ne morejo odstopiti. Pripravljeni so spremeniti nekatere podrobnosti, toda zahtevajo, da sovjeti pristanejo na zadostno mednarodno kontrolo, tako da bo zavarovana vsaka država pred kakršnim koli atomskim poskusom druge.

Zorin je tudi objavil, da Moskva predlaga ustanovitev posebnega pododpora sestavljenega iz delegatov ZDA, ZSSR, Anglije in Francije. Toda če se Francija sodelovanja v tem odobru ne bo udeležila, pa Moskva meni, da odbor lahko deluje brez nje. Tako so sovjeti dejansko sprejeli ameriški predlog z lanskega julija, o pododboru treh velikih, ki naj bi skušal pripraviti sporazum o prenehanju z atomskimi poskusi ter pretrgati verigo sovjetskih atomskih poskusov, ki jih je ZSSR začela lanskega aprila.

Sovjeti so doslej v razorožitvenem vprašanju predlagali naslednje:

Razorožitve vseh vojaških sil v treh etapah, razen policijskih in to v štirih letih. Ustanovitev mednarodne razorožitvene organizacije, brez veta, ki naj predlaga razorožitvene ukrepe, toda

naj nima moči, da jih izvede. V prvi etapi, ki naj traja 15 mesecev, se odpravijo vsa sredstva za odmetavanje atomskih nabojev, se eliminirajo vsa tuja oporišča, se umaknejo vse čete iz tujih držav ter se zmanjšajo sovjetske in ameriške oborožene sile na 1,700.000 vsake, z odgovarjajočim zmanjšanjem oboroženih sil vseh drugih držav.

Vsa vesoljna vozila se uporabljajo samo za mirnodopske svrhe. Nobeni državi, ki še sama nima atomskega crožja, se takšnega orožja ne izroči, niti se ji ne izroči načrtov za izdelovanje takega orožja.

V drugi 1 mesečni etapi se dokončno eliminirajo vse atomsko, kemično in bakteriološko orožje in zmanjšajo ameriške in sovjetske sile na en milijon vsake, z odgovarjajočim zmanjšanjem oboroženih sil drugih držav. Umčijo se vse tvornice za orožje in strelivo, ali pa se jih spremenijo za mirne svrhe.

V zadnji etapi se likvidira vse vojaške ustanove, razen narodnih policijskih oddelkov, se prepove sleherno vojaško vežbanje in odpravi vojaške proračune. Ustanovi se policijska sila OZN, sestavljena iz policijskih oddelkov posameznih držav, ki ji načeluje trojka, sestavljena iz častnikov zahodnega, sovjetskega in nevtralističnega bloka, od katerih pa bo imel vsak pravico veta nad uporabo policijskih oddelkov.

Amerikanski predlogi za razorožitve pa so naslednji:

V prvih treh letih se zmanjša splošna atomska in navadna oborožitev vseh držav, pod mednarodno kontrolo, za 30 odstotkov. Ustavi se, pod strogo kontrolo, vsa proizvodnja atomskega razstreliva ter ZDA in ZSSR očlajo vsaka po 55 ton urana, uporabnega za razstrelivo, za mirne svrhe. Tej prvi oddaji bi sledile naslednje do popolne eliminacije zadevnega urana. Vse države morajo biti vnaprej obveščene o vseh raketnih izstrelitvah in vojaških premikih. S premakljivimi kontrolnimi oddelki je treba nadzorovati vse države, da nobena ne more izvesti nenadnega napada na drugo. Ustanovi se mednarodna komisija, ki naj izvede ukrepe za zmanjšanje vojne nevarnosti. Sovjetske in ameriške sile naj se pod kontrolo zmanjšajo vsaka na 2,100.000 mož. Izvedejo naj se ukrepi proti širjenju atomskega orožja. Nobena država ne sme vdolati v vesoljska vozila kakršnega koli orožja. V prvi vrsti pa je treba izvesti mednarodno kontrolo nad atomskimi poskusi.

Sporazum med Francijo in Alžirjo

Preteklo nedeljo je De Gaulle v sedem minutnem govoru po radiu in televiziji objavil podpis alžirske mirovne pogodbe. Vse sovravnosti so morale prenehati v ponedeljek popoldne.

De Gaullov govor so na traku z letalom odpeljali v Alžir, kjer so ga predvajali pol ure pozneje, kakor v Parizu. Takoj po govoru pa je uporniški general Salan izdal povelje svojim pristajšem za nadaljevanje borbe:

„Stranke v njeni povezanosti s profle-vičarskimi demokratizmi. Liberalno-konservativna Swatandra je zbrala drugo največje število mandatov v provincijske parlamente v treh državah Rad-jastan, Gujerat in Bihar.

Sploh je koncentracija opozicijskih strank v posameznih federalnih državah zelo značilna za sedanjo Indijo. V tej karakterističnosti se skriva precejšnja nevarnost. V dveh državah sta n. pr. prišli na drugo mesto tako-rekoč separatistični stranki. V Madrasu je Dravda Munetra Karagan dobila 50 mandatov v provincijskem parlamentu. Treba je opozoriti, da dravidska južna Indija rasno in jezikovno nima nič skupnega z arijsko severno Indijo. Mnogi dravidi zahtevajo odcepitev južne Indije kot posebne suverene države, posebno so pa proti uvajanju jezika hindi za uradni jezik namesto angleškega jezika in zatrjujejo, da bi to povečalo hindi-imperializem.

V Punjabu stranka Sikha Dal zahteva najmanj ločitev Punjaba z večino Sikhov od Punjaba z večino hindujscev in ustanovitve avtonomne države Sikha. Ta stranka je v punjabskem parlamentu dobila 19 mandatov. Komuni-

letalska križarka Colbert, ki je bila na obisku v Nealju, je dvignila sidro in odplula v alžirski vode.

V govoru je De Gaulle poudaril, da francoski narodni interesi narekujejo podpis mirovne pogodbe z Alžirjo. Pozval je evropsko prebivalstvo v Alžirju, naj tam ostane in naj sodeluje z muslimansko večino. „Sedaj so odprta vrata za neodvisen Alžir, ki bo tesno sodeloval s Francijo.“

Pariške ulice so bile med De Gaullovim govorom prazne Parizianov, toda polne pojačanih policijskih oddelkov.

Mirovna pogodba, podpisana med Francijo in Alžirjo, se v glavnem glasi takole:

1. Premirje: Prenehajo vsi oboroženi spopadi v Alžirju in na njenih mejah. Vojni ujetniki bodo spuščeni na svobodo v dvajsetih dneh. Proglašena bo amnestija. Varnostni ukrepi bodo postopoma odpravljani.

2. Prehodna doba: Alžir ostane pod francosko suverenostjo. Oblast bo izvrševal francoski visoki komisar. Za vzdrževanje reda in miru mu bo pomagal francoski vojaški oveljnik.

3. Samoodloba: Vsi alžirski državljani bodo glasovali v referendumu, s katerim morejo izbrati: a) da Alžir ostane sestavni del evropske Francije, kakršen je sedaj; b) da postane neod-

visen in prekine vse odnose s Francijo; c) da postane neodvisen, toda sodeluje s Francijo.

4. Struktura Alžira povezanega s Francijo: Vsi alžirski prebivalci, ki so sedaj francoski državljani, bodo obdržali to državljanstvo, v kolikor je to odvisno od Francije, vse dotlej, dokler se mu ne odpovedo. Neodvisen suveren Alžir, povezan s Francijo, pa bo zagotovil vsem svojim prebivalcem varnost njih oseb in premoženja ter spoštoval zasebne in javne pravice. Preteklost gre v pozabo.

5. Sodelovanje med Francijo in Alžirjo: Bo v medsebojno korist obeh držav in bo „garancija garancij“. Obe državi bosta med seboj sodelovali na gospodarskem, finančnem, kulturnem in tehničnem poprišču.

6. Zavarovanje francoskih stalnih interesov: Francija bo obdržala svoje pravice v Sahari in na vojaškem varnostnem poprišču. Prav tako bo obdržala svoje pomorsko oporišče pri Mers-El-Kebir nadaljnjih 15 let. Tozadevni sporazum bo mogla obnoviti.

Začasna alžirska vlada je prevzela vodstvo Alžira v ponedeljek popoldne in se nastanila v Rocher Noir, 45 km vzhodno od Alžira. Sestavljena je iz 12 mož: štirih Francozov, štirih predstavnikov FLN in štirih nevtrálnih muslimanov.

I Z T E D N A V T E D E N

Oddelki venezuelske vojske so pripeljali z letalom v Carracas 14 komunističnih in castrističnih gverilcev, ki so jih zajeli v Andih.

Na Kubi je v noči od nedelje na ponedeljek stopila v veljavo vladna odredba o racionalizaciji glavnih življenjskih potrebščin, s katero je Castro moral pred vsjo javnostjo priznati popoln neuspeh svojega komunističnega režima tudi na gospodarskem področju. Glavno krivdo Castro seveda zvrča na gospodarsko blokado „imperialističnih Amerikancev“, priznava pa končno tudi sam, da so za sedanje slabo gospodarsko stanje krivi tudi nesposobni ljudje, ki so bili na nekaterih vodilnih položajih, katere da so izrabljali. Zato je po vzoru sovjetskega komunističnega režima pod Stalinom napovedal čistke med funkcionarji kubanske revolucije.

Kubanski emigranti so odkrili, da Castrovi komunisti na Kubi vadijo gverilce za posamezne države Latinske Amerike.

Argentina po volitvah

V Argentini so bile v nedeljo, 18. marca volitve v prestolnici, 17 provinc in na Državnem področju Ognjena zemlja. Volili so 86 poslancev za zvezni parlament, 14 guvernerjev in vi-guvernerjev, 123 provincialnih senatorjev, 411 provincialnih poslancev ter 9291 županov in občinskih svetovalec. V provinciah Mendoza in Tucuman so volili tudi poslance za provinc. ustavodajne skupščine.

V volilne imenike je bilo vpisanih 9.637.185 volilcev, vseh volišč v državi je bilo 37.758.

Province, v katerih so bile volitve, so naslednje: Buenos Aires, Córdoba, Mendoza, San Juan, La Pampa, Neuquen, Santiago del Estero, Misiones, Corrientes, Chubut, Chaco, Jujuy, Río Negro, Entre Ríos, Salta, Tucuman, Santa Cruz.

Pri nedeljskih volitvah so zmagali: Vladni radikali v prestolnici Bs. Aires, ter provinciah: Entre Ríos, La Pampa, Santa Cruz in na Drž. področju Ognjena zemlja. Peronisti, ki so jih podpirale vse neoperonistične stranke, Tiefenbergovi socialisti La Vanguardia, castristi in komunisti ter progresivni demokraci: v največji in najvažnejši argent. provinci Bs. Aires, Salta, Santiago del Estero, Chaco, San Juan, Neuquen, Río Negro in Chubut; opozicijski ljudski radikali: prov. Córdoba; Krščanski demokraci v prov. Jujuy in demokraci pa v provinci Mendoza.

Po dosedanjih objavljenih podatkih so nedeljske volitve dale naslednje rezultate:

Vladni intransigentni radikali (UCRI) 1.796.770; Opozic. ljudski radikali (UCRP) 1.455.157; Justicialistični blok

Pri zadnjih izgredivih v Gvatemali je bilo 50 mrtvih, več sto pa ranjenih. V prestolnici je vojska zastražila vse važne državne urade. Zlasti pošta, br-zojav in telefon so pod njenim nadzor-stvom. V mestu je v veljavi tudi policijska ura od 20. ure do 5. ure zjutraj.

Pri odboru ameriških držav so ustanovili poseben odsek, ki ima nalogo preučevati ukrepe, ki jih bo treba pod-vzemati v posameznih ameriških drža-vah za preprečitev nadaljnega komu-nističnega rovarjenja.

Predsednik italijanske kršč. demo-kratske vlade Amintore Fanfani je do-bil zaupnico tudi v senatu. Za vlado je glasovalo 122 senatorjev, proti pa 68.

Med Sirijo in Izraelom je na meji ob Galilejskem morju prišlo zadnje dni prejšnjega tedna do prave vojne, v katero je poleg močvra suhozem-ske vojske posegalo tudi letalstvo in top-ništvo. Obe strani si lastita zmago. V obo-rožen spor so posegli funkcionarji Organizacije združenih narodov ter

(peronisti) 2.220.037; Federacija sredin-skih strank 452.448; Soc. demokratska stranka (Ghioldi) 194.171; Argent. soc. stranka (Casa del Pueblo — dr. Pala-cios) 118.344; Kršč. demokratska stranka 156.876; Praznih glasovnic 115.441; Avtonomisti v prov. Corrientes 38.986; Justicialisti v prov. Entre Ríos 27.864; Tres Banderas v Mendozii 78.471; Fe-deralno demokratsko gibanje v prov. Salta 29.251; Državljska zveza (Cru-zada Renovadora) v prov. San Juan 22.535; Provincianla obrambna Bela zastava v Tucumanu 29.725; Sosed-ska zveza na Ognjeni zemlji 295.

Nedeljske in prejšnje volitve so v Argentini ustvarile naslednji politični zemljevid:

Vladna radikalna stranka (UCRI) ima večino v naslednjih provinciah: Formosa, Corrientes, Entre Ríos, Santa Fe, La Rioja, San Luis, La Pampa, Santa Cruz, Catamarca in na Držav-nem področju Ognjena zemlja; Justic-ialistični blok v provinciah: Buenos Aires, Salta, Santiago del Estero, Cha-co, San Juan, Neuquen, Río Negro in Chubut; Opozicijski ljudski radikali (UCRP) v provinci Córdoba; Krščan-ski demokraci v prov. Jujuy; Demokraci v provinci Mendoza.

Sestava zveznega parlamenta po nedeljskih volitvah je pa naslednja:

Vladni radikali imajo 76 poslancev, opozicijski ljudski radikali 51, justic-ialistični blok (peronisti) 48 poslan-cev, Federacija sredinskih demokrat-skih strank 6, Movimiento Nacional Radical y Popular 4, UCRI Bloquista de San Juan 2, Krščanski demokraci 2, Bandera Blanca de Tucuman 1, in dve disidentski stranki vladnih UCRI-stov vsaka po en mandat.

Ljubo Sirc

Cestitamo in se veselimo

Težko najdemo v zgodovini kaj podobnega, kar mora doživljati slovenski narod: Neprestana borba za obstoj. Naj bo kjerkoli, ta borba se vodi povsod. Ta borba ima danes odprti več front; sovražniki so različni in njihova bojna gesla prav tako.

V domovini je komunizem tisti, ki uničuje in hoče uničiti vse, kar pojmu slovenski narod daje in je dajalo vsebino in življenjsko silo. V imenu materialističnega nauka ruši komunizem duhovno stavbo slovenskega naroda, ki temelji na krščanskih osnovah in je bila zgrajena s tolikimi žrtvami in idealizmom. Komunizem mlati in tolče po tej veličastni zgradbi našega malga naroda. Povzroča razpoke; tu večje, tam manjše, zruši ta ali oni del stavbe, toda temeljev načet ne more.

Z nič manjšo skrbjo kakor razvoja v domovini ne zasledujemo slovenski izseljenci dogodkov na Koroškem in v Slovenskem Primorju. Danes, ko smo v izseljenstvu, bolj razumemo njihovo borbo kot tedaj, ko smo živeli v domovini, ko je bila svoboda. Danes bolj kot kdajkoli razumemo pomen Mohorjeve družbe, slovenskih šol, slovenskih domov, slovenskih prireditelj. Bolj kot kdajkoli nas boli krivica, ki jo trpijo naši bratje na Koroškem in Primorskem, in bolj kot kdajkoli se veselimo vsakega njihovega uspeha in napredka v tako žilavi borbi za obstanek.

V letošnjem Zborniku-Koledarju Svobodne Slovenije smo z velikim zadovoljenjem poročali o novem mladinskem domu v Trstu. Veselje in radost pa sta nas prevzeli, ko smo v goriškem Katoliškem glasu brali prvo poročilo o otvoritvi novega Katoliškega doma v Gorici, ki je bila v nedeljo, 25. februarja. O prireditvi sami in o slovenski otvoritvi bomo še poročali. Danes naj bodo te vrstice le izraz našega veselja in čestitk nas izseljencev goriškim rojakom. Naj bodo dokaz, da v polni meri razumemo besede in jih doživljamo, kakor jih je zapisal Katoliški glas ob otvoritvi Katoliškega doma, ko pravi:

„Dan veselja za Slovence. V življenju vsakega človeka so dnevi, o katerih pravi psalmist, da jih je naredil Gospod. Tako moremo reči, da je tudi pretekla nedelja bila dan, ki ga je Slovenec na Goriškem naredil Gospod. Najbrž, da jih je hotel s tem odškodovati za številne grenkosti in težave, ki so jih v zadnjih desetletjih doživeli od različnih strani; pa tudi za mnoga ponižanja, ki so jih v preteklosti doletela. Obenem je hotel kronati njih vero in poštenost.“

Verujemo v bodočnost in duhovno obnovo našega naroda.

Predsednik ZDA Kennedy je poslal državnemu kongresu poslanico, s katero ga prosi za odobritev kredita 4.878.500.000 dolarjev za pomoč gospodarsko nerazvitim državam v svetu. Od te pomoči je določenih za Daljni vzhod 624 milijonov dol., za Afriko 350 milijonov dol., za Bližnji vzhod in Južno Azijo 1.028 milijonov dol. in za Latinsko Ameriko 625 milijonov dolarjev.

Volitve v Argentini in njihove posledice

V Argentini smo imeli v nedeljo po letu 1958 najvažnejše volitve. Najvažnejše zaradi tega, ker bo s polovico pri nedeljskih volitvah izvoljenih poslancev moral računati bodoči predsednik republike, ki ga bodo volili čez dve leti, t. j. leta 1964, dalje zaradi tega, ker naj bi že te volitve pokazale razpoloženje volilcev za volitve leta 1964, in najvažnejše zaradi tega, ker so pri njih peronisti prvič po osvobodilni revoluciji leta 1955 nastopili s svojimi lastnimi kandidati.

MNENJA O UDELEŽBI PERONISTOV NA VOLITVAH

Glede priustitve peronistov na volitve z lastnimi kandidati in z možnostjo povsem neovirane volilne propagande iz peronističnih časov, so bila mnjenja političnih osebnosti deljena. Strinjala so se pa v tem, da je ta odločitev vlade zelo riskantna. Če je vlada, ali bolje, če so demokratske politične stranke v času po letu 1955 ustvarile med ljudstvom tako razpoloženje, da nastop peronistov ne predstavlja nobene nevarnosti več za vrnitev na staro stanje, potem je odločitev vlade glede priustitve peronistov na volitve samo pozdraviti, ker bodo na volitvah tudi politično poraženi in bo zadeva z njimi opravljena. Povsem druga stvar pa je, če bi peronisti iz volitev izšli pojačani in bi svojo večino uveljavili z zmago nad demokratskimi strankami, ki so šle na volitve samostojno, razbite in razprte med seboj, peronisti pa strnjeni v justicialističnem bloku v družbi castristov, levih socialistov in komunistov. In to zadnje se je zgodilo. To, česar so se resne politične osebnosti bale in so še nekaj dni pred volitvami, kot n. pr. direktor popoldnevnika Correo de la Tarde Manrique, spričo nevarnosti, da bodo peronisti zmagali v največji in glavni argentinski provinci Bs. As., ki ima sama 39% vseh volilcev v državi (velika je tako, da bi na njeno področje lahko postavili 15 Slovenij) pozival vse demokratske stranke, naj spričo nevarnosti peronistične zmage puste ob strani vse osebne in strankarske spore, naj imajo pred sabo samo koristi svobodne in demokratske republike ter naj zato podpro v buenosaireski provinci kandidata vladnih radikalov Acuña, ki ima največ izgledeov za uspeh. Pa teh nasvetov niso poslušali. Zato je bil rezultat tak, kot ga je Manrique napovedal: v provinci Bs. As. je zmagal peronist Framini. Peronisti so se pa uveljavili tudi še drugod, kakor objavljamo na drugem mestu, kjer so demokratske stranke najmanj pričakovale.

REAKCIJA PROTI PERONISTOM

Nastopanje peronistov čisto po načinu iz njihovih časov, ki ni kazalo prav nobenih znakov, da mislijo spremeniti svoje zadržanje in ga prilagoditi demokratskemu sistemu, ki ga je državi povrnila osvobodilna revolucija leta 1955, je med sloji, ki so aktivno sodelovali pri osvobodilni revoluciji, povzročilo veliko ogorčenje. Svoj glas proti njim je povzdignila skupina razumnikov z dr. Ordoñezom na čelu ter je javno izpovedala: „Če smo prej dali vse za osvoboditev domovine, sedaj po-

trdimo znova, da se mora nadaljevati boj proti nosilcem tiranije, ki poskušajo njeno obnovo ter pripravlajo njeno ponovno nastopanje. Ne bomo dopustili, da bi se večerajšnji pomiloščenci spremenili v jutrišnje rablje. Z enako odločnostjo napovedujemo boj tudi komunizmu. Ljudsko gibanje proti peronizmu je pa celo postavilo zahtevo, „da je treba peronizem razbiti in mu odvzeti državljanske pravice, ker je to zločin“. Tudi vlada je peroniste opozorila na nevarno orožje, ki so se ga začeli posluževati s poveljevanjem zrušene diktature in jih opozorila na obstoj zakonodaje, ki vse to prepoveduje.

V volilni borbi je zadnje dni pred volitvami spregovoril tudi Cipriano Reyes, vplivna osebnost v laboristični stranki. Ta mož je pravzaprav s svojimi pristaši-delavci pripomogel leta 1943 Peronu na oblast, v zahvalo ga je isti pozneje vrgel v zapor, kjer so ga strahovito mučili. Ker se je laboristična stranka pod sedanjim vodstvom polkovnika Mercanteja tudi vključila skupno s peronisti in castristi v justicialistični blok, je Cipriano Reyes polkovnika Mercanteja javno pozval, naj stranko takoj umakne iz levičarskega justicialističnega bloka. Zagrozil mu je, da bo v nasprotnem slučaju prisiljen sam prevzeti znova vodstvo stranke v svoje roke. To je tudi storil, zasedel strankine prostore in izdal poziv vsem pristašem, naj pri volitvah glasujejo s praznimi glasovnicami.

ZADRŽANJE KRŠČANSKIH DEMOKRATOV

V zadnji volilni kampanji so listi veliko pisali tudi o zadržanju argentinske krščanske demokratske stranke. V strankinem vodstvu so namreč prevladali ljudje, ki zagovarjajo „odprtje proti peronistom“. Tako je vodstvo stranke napravilo s peronisti volilne sporazume v nekaterih provincinah. Ti sporazumi so povzročili med strankinimi pristaši veliko nezadovoljstvo, kajti pristaši še niso pozabili časov, ko so peronisti zapirali duhovščino, pretepali člane Kat. akcije, zažgali narodno zastavo ter ta zločin podtaknili katoličanom itd. itd. Vseh strankinih kandidatov za poslance in občinske svetovalce v Buenos Airesu je celo odstopilo. Vse te je potem vodstvo stranke izključilo iz stranke. Nato je kot protest na eni strani proti volilnemu sporazumu s peronisti, na drugi pa zaradi izključitve iz stranke vseh ostalih, ki so dali ostavke na razna kandidatna mesta, odstopil kot poslaniški kandidat stranke za Bs. As. tudi prvak kršč. demokracije dr. Luka Ayarragaray. V sled pakiranja s peronisti so krščanski demokrat sicer dobili večino v provinci Jujuy, toda zmaga ne odtehta škode, ki jo je ta sporazum napravil ugledu stranke.

PO VOLITVAH

Rezultat nedeljskih volitev je ustvaril politično nejasnost, zmedo. Že omenjeni list „Correo de la Tarde“ je v članku pod naslovom „Desorientacija“ zapisal: „Nedeljske volitve so nas zno-

va postavile iz obraza v obraz z nevarnostjo „diktature največje manjšine“. Do te volilne konfrontacije je bila postavljena država nezadostno pripravljena. To, kar se je zgodilo, predstavlja resnično nazadovanje, ki mora izsiliti analizo problema v osnovi. Z veliko domoljubno dalekovidnostjo, puščajoč ob strani gotove zanesenjaške osebne in skupinske zahteve“. V nadaljevanju zahteva, da je sedaj nujno treba spremeniti sedanji volilni zakon in med prvimi spremembami naj bo tudi sprememba zakona o sindikalnih društvih, ki je Glavno delavsko konfederacijo izročil peronistom“.

V uvodniku „Obsodba“ pa isti list ugotavlja tole: „Ljudski glas je obsojil voditelje demokracije s težko kaznijo za tradicionalne politične stranke. To je prva interpretacija izredno važnih volitev, ki, žal, kažejo nazadovanje v našem republikanskem razvoju. To je rezultat dvojne politike, politikanstva, pomanjkanje zaupanja in tiste, ki vodijo usodo države in v tiste, ki imajo namero jo voditi. Živimo v trenutku tako hude politične krize, kakršne še nismo imeli v zgodovini. Trenutek, ki predstavlja popoln neuspeh ene cele generacije, ki je po Peronovem odhodu povsem zanemarjala težino tega problema, pač pa storila vse, da zadovolji svoje osebne težnje.“

Pač huda obsodba. Hujša tem bolj, ker ni bila izrečena kar tako v prazno. Znale so namreč zveze tega lista z vojaštvom.

POLITIČNA KRIZA

Rezultati nedeljskih volitev v Argentini so povzročili veliko presenečenje z vrsto posledic. Tako je že v noči od nedelje na ponedeljek, ko je bilo jasno, da so peronisti zmagali v največji in najvažnejši argent. provinci Bs. Aires ter v številnih mestih te province, odstopil notranji minister dr. Alfred Vitolo, ki je vodil ta resor že od leta 1958 dalje. Dejal je, da je razvoj političnega položaja pokazal, da je imel prav on, ko je zahteval in predlagal med drugim spremembo volilnega zakona ter uvedbo proporcionalnega volilnega sistema, vladni poslanci so pa bili proti njemu in ga niso hoteli uzakoniti.

Po ostavki notranjega ministra je imel predsednik dr. Frondizi ves ponedeljek razgovore z vodilnimi osebami vladne stranke ter ministri svoje vlade. Ločeno so imeli sestanke tudi državni tajniki za vojsko, mornarico in letalstvo.

Že v ponedeljek je bilo v večernih urah objavljeno, da je vlada postavila zvezne komisarje v petih provincinah in sicer v provincinah Buenos Aires, Tucumán, Santiago del Estero, Chaco in Río Negro. Komisarska uprava v navedenih provincinah obsega politično izvršno, sodno in zakonodajno oblast. Raztega se tudi na vse organe, ki so bili izvoljeni pri nedeljskih volitvah. Do prihoda zveznih komisarjev v intervenirane province, so v njih prevzeli vso oblast krajevni vojaški poveljniki.

Demokratske politične stranke so nezadovoljne z imenovanjem komisarjev v provincinah, v katerih so zmagali

peronisti. Celo vladni radikali so proti tem ukrepom in pravijo, da je treba spoštovati voljo ljudstva. Tudi še ni znano, kako bodo reagirali na te ukrepe peronisti, katere komunisti nepristano hujskajo na upor.

Pa tudi v vladi sami bo po pisanju listov prišlo še do večjih sprememb, ker da so predsedniku ponudili ostavke že tudi ostali radikalni ministri.

IZHOD IZ KRIZE

Vrhunec je dosegla politična kriza v torek. Ves dan so bili razgovori in posvetovanja. Predsednik jih je imel v predsedstvu vlade, državni tajniki vojaških resorov pa najprej ločeno vsak v svojem resoru, nato pa skupno. V Vrhovnem sodišču je bilo zasedanje članov tega sodišča, v palači Glavne delavske konfederacije pa so zborovali člani te delavske ustanove. Po mestu so krožile najrazličnejše verzije in ugibanja. Popoldne so se razširile govorice, da je predsednik dr. Frondizi odstopil in da bodo prevzeli vlado državni tajniki vojaških resorov. Taka poročila so objavili že tudi popoldnevnik. Tisti ministri pa, ki so bili pri predsedniku, so ob odhodu od njega zatrjevali, da predsednik ni odstopil in da tudi ne bo odstopil.

Zvečer ob desetih so po radiu sporočili, da je „kriza premagana“ in da bodo v poznejših nočnih urah objavili zadevna poročila.

Med tem so imeli državni tajniki za vojsko in mornarico zadnje razgovore. Zedinili so se na zahtevo, naj predsednik dr. Frondizi ostane še naprej ustavni predsednik, toda sestavi mora narodno koalicijsko vlado političnih, ne političnih in vojaških osebosti. Sestavo take vlade morajo predhodno odobriti oborožene sile. Razen tega je treba prepovedati peronistično stranko najmanj za dve leti.

To zahtevo so državni tajniki za vojsko, letalstvo in mornarico popolnoma izročili predsedniku dr. Frondiziju v predsedniški palači v Olivosu. Predsednik dr. Frondizi pa je že sam poprej poslal poslanski zbornici poslanico, s katero jo poziva na izredno zasedanje zaradi sprejetja naslednjih zakonskih osnutkov: Ratifikacije dekretov o prepovedi peronističnih političnih formacij in vseh znakov te politične skupine, spremembe volilnega zakona in razveljavitev zakona o sindikalnih društvih, po katerem so dobili CGT peronisti.

Radijske postaje so ponoči oddajale tudi poslanico kardinala Caggiana o potrebi ohranitve zakonitega stanja, miru in reda v državi. Govorniki in listi pa so pozivali demokratske politične stranke na združenje in skupen nastop demokratskih sil proti totalitarizmu.

Za zavarovanje miru in reda so oblasti izdale stroge varnostne ukrepe. Zaradi zavarovanja koristi narodnega gospodarstva so banke zaprli do petka.

Vse to kaže, da so nedeljske volitve ustvarile v Argentini v resnici resno politično krizo. Vsi domoljubi iskreno žele, da bi republika čimprej prebrodila vse nastale težave in ovire v njenem političnem, gospodarskem in socialnem razvoju in vse konstruktivne sile znova usmerila v graditev lepše in srečnejše bodočnosti za vse.

Iz političnega življenja jugoslovanske emigracije

Ustaški napad na slovenskega izseljenskega duhovnika v Belgiji

Med slovenskimi izseljenskimi duhovniki v Belgiji že več let deluje g. Vinko Žakelj iz znane Zaključne družine pri št. Joštu nad Vrhniko. V prvi vrsti je postavljen za Slovence, ker pa je na njegovem področju tudi veliko Hrvatov, ki nimajo svojega duhovnika, g. Vinko Žakelj tudi zanje vrši dušno skrbstvo z enako ljubeznijo kot za Slovence. Prav nobene razlike ne dela med slovenskimi in hrvatskimi verniki. Pri zadevah si, da bi bil dober do vseh in da bi slehernemu v dušni in telesni stiski mogel priskočiti na pomoč. Za svoje hrvatske vernike izdaja tudi hrvatski verski list „Baklja“ ter ga pošilja vsem hrvatskim vernikom, česar ne dela noben hrvatski izseljenski duhovnik v Zahodni Evropi.

V kraju, kjer deluje g. Žakelj, obstaja več hrvatskih društev, ki so politično različno usmerjena. Ustaši se v glavnem zbirajo v Društvu Hrvatov v Belgiji. Predsednik tega društva Stipe Nošić je o delovanju društva poslal obširen članek v objavo listu ameriških frančiškanov „Danica“ v Chicagu in „Hrvatski držav“ v Muenchen. Oba lista sta poročila objavila. V njem je pa povsem netočno prikazano delo slov-

izseljenskega duhovnika g. Žaklja, kateremu očita celo „sovražstvo do vsega, kar je hrvatsko“. Zameril se jim je, ker se ni hotel slepo pokoriti ustaškim nestrpežem tudi v čisto verskih zadevah in trobiti z njimi v ustaški rog ter podpirati njihove politike na škodo ostalih hrvatskih društev v Belgiji in verskega življenja med hrvatskimi izseljenci — neustaši.

Na te grde ustaške napade na delo in čast slovenskega izseljenskega duhovnika v Belgiji, je g. Vinko Žakelj napisal „odgovor“ in ga poslal svojemu škofu v Liege v informacijo.

Da bodo bralci Svob. Slovenije poučeni, kako nelepih sredstev se poslužujejo ustaši proti vsakomur, ki se slepo ne pokorava njihovim političnim zahtevam in ciljem, ga objavljamo v prevodu v celoti. Glasj se takole:

Prevzvišeni!

„Danica“, list hrvatskih frančiškanov v Chicagu je v št. 33 leta 1961 na 5. strani, Hrvatska država v Muenchen v št. 111 na strani 2, objavila članek, v katerem je netočno prikazano moje dušnopastirsko delo med Hrvatji v Vaši škofiji.

Smatram za svojo dolžnost, da Vam zadevo pojasnim, v koliko Vam še ne bi bila znana.

Med Hrvatji, ki žive v škofiji Liege, obstajajo naslednje skupine: 1. Društvo Hrvata; 2. Hrvatski seljaški savez; 3. Nova Jugoslavija in 4. tisti, ki niso nikjer vpisani. Prve tri skupine se med seboj ločijo po svojem političnem prepričanju.

Ko sem bil poslan med Hrvate, mi je naročil Vaš zastopnik pok. kanonik Cleysters, da moram biti duhovnik za vse vernike brez razlike na njihovo politično prepričanje. Mislim, da lahko rečem, da sem zvesto izpolnjeval to nalogo. Nisem bil duhovnik ene skupine, ampak vseh hrvatskih vernikov. Hrvatski verniki so v velik večini sprejeli moje stališče.

Zaradi česa se torej vznemirjata pisec in podpisnik omenjenega članka? Naglašam: pisec in podpisnik, ker sta to dve različni osebi in ju moji verniki dobro poznajo.

„Društvo Hrvata“ je samo ena skupina mojih hrvatskih vernikov. V tem društvu so tudi dobri verniki, pošteti Hrvati. Toda zdí se, da izjava pisca članka, da je „Društvo Hrvata“ povsem narodno hrvatsko društvo, v katerem je prostor za vse Hrvate in da „nas strankarstvo ne zanima“, ne odgovarja resnici. Prepričan sem, da mnogi člani tega društva iskreno žele, da bi bila to resnica. Pa ni. V dokaz navajam samo en primer iz življenja naše skupnosti. „Društvo Hrvata“ je 11. junija t. l. (1961, op. pr.) imelo v Jemeppe-u „kulturno“ prireditev. Kakšna prireditev je

bila to? Govorniki so napadali politične in nepolitične osebnosti, igrali so ustaške pesmi in prodajali slike z ustaškim simbolom. Hrvatje, ki so pričakovali, da bodo našli tu miren kotiček domaćije, so razočarani odšli domov.

Kot dušni pastir se ne mešam v življenje in delovanje „Društva Hrvata“. Toda ugotoviti moram, da je tudi to društvo brez dvoma politično društvo. In to dejstvo odreja moje zadržanje do njega. Kajti duhovnik mora paziti, da ne bi kakršnakoli politična skupina izkoriščala njegovega dušnopastirskega dela v svoje politične cilje. Duhovnik je za vse vernike. Vse želi zbrati okoli oltarja in vsem nuditi pomoč in moč Jezusove Cerkve.

Pisec in dopisnik se pritožujeta zaradi odsotnosti naših duhovnikov pri blagoslovitvi zastave. Vedno sem pripravljen blagosloviti zastavo, ki odgovarja pogojem cerkvenih predpisov. Toda o stvari se je treba ob pravem času pametno pogovoriti. Opozarjam, da se „Društvo Hrvata“ ni moglo zediniti o tem niti s hrvatskim duhovnikom g. Miljenkom Uho, ki kot kaplan stanuje v samem mestu Jemeppe, kjer redno kršči hrvatske otroke in poroča hrvatske pare.

Članek govori o hrvatski procesiji v Jemeppe-u leta 1960. Res je ta procesija lepo uspela. Toda poudariti je treba, da je ni organiziralo „Društvo Hrvata“, ampak hrvatska kat. misija, katere duhovnik sem v tem času jaz. In pri tej

procesiji ni sodelovalo samo „Društvo Hrvata“, ampak vsi hrvatski verniki.

Res je tudi tokrat bilo vprašanje zastave. Zaradi česa? Stvar je naslednja: Ker se je zbralo več skupin hrvatskih vernikov, se je pojavilo zelo mučno vprašanje, kdo naj nosi zastavo in čigavo naj nosi. Rekel sem že, da mora duhovnik paziti, da so v cerkvi vsi verniki enaki. Kako naj ostanem zvest temu načelu in naj zahtevam od članov „Društva Hrvata“, da naj gredo pri procesiji za zastavo „Seljačke saveza“? Ali zahtevati od članov „Seljačke saveza“, da bi šli za zastavo „Društva Hrvatov“, čeprav imajo vsi ene in iste zastave?

Smatram, da bi bilo bolj pametno, da bi se, kot je predlagala hrvatska kat. misija v Liegu v danih okolištinah, časno odločili za zastavo kat. Cerkve, okrašeno s hrvatsko tribarvnico.

Toda kje je pamet, kadar govori strast? Tako je nastal preprič pred samim cerkvijo, dokler pametnejši niso odnehal od svoje zastave in zaradi božjega miru šli za zastavo „Društva Hrvatov“.

Zaradi napetega položaja pri procesiji leta 1960 sem s svojimi verniki sklenil, da bo prihodnje leto drugače. „Nabavili bomo lepo cerkveno bandero in bo mir“, smo rekli. Hrvatska kat. misija v Liegu je tako dobila svojo cerkveno zastavo bl. Nikole Tavliča, ki ima na eni strani sliko blaženega, na drugi strani pa hrvatski grb, okra-

Novice iz Slovenije

Na nedavnem sestanku Okrajne gostinske zbornice v Kranju so navajali, da je od 468 gostinskih obratov v okraju samo še 129 zasebnih gostišč, vsa ostala so last družbe. Pa še to število je za sedanje kom. gospodarje doma preveliko. Zato so na sestanku ugotovili, da ni več pogojev za zasebna gostišča v turističnih in industrijskih centrih ter ob glavni cesti Kranj—Kranjska gora. Med te kraje štejejo predvsem Bled, Radovljico, Jesenice, škofjo Loko, Tržič, Bohinj, Lesce, Brezje, Kranj, Jezersko in Predvdor. Vsi obstoječi zasebni gostinski obrati v navedenih krajih se bodo zato morali priključiti podjetjem „družbenega sektorja“. Tako komunisti uničujejo zadnje sledove privatnega gostinstva na Gorenjskem.

Slovenska matica je začela izdajati novo knjižno zbirko Razprave in eseji. Kot prvi zvezek je izšla razprava „Lirika Simona Jenka“, doktorska disertacija dr. Franceta Bernika.

Mirko Žlender, mariborski odvetnik, je postal novi predsednik občine Maribor Center. Dosed. dolgoletni predsednik Janko Markič je postal predsednik Mestnega sveta.

Cene vstopnic za kino so z novim letom v Ljubljani občutno zvišali. Sedaj stane vstopnica za boljši sedež do 150 dinarjev.

V Ljubljani je 1 kg pomaranč stal v začetku februarja od 260 do 280 dinarjev. Jasno je, da si jih je po tej ceni kupovala samo komunistična buržoazija.

V Zvezi gostinskih zbornic v Beogradu napovedujejo, da bodo v kratkem izvedli novo razvrstitev hotelov. Dolej so bili boljši hoteli v A razredu, v bodoče pa bodo najmoderneje opremljeni hoteli imeli oznako „ekstra kategorija“. Pogoji za to kategorijo so n. pr., da ima hotel najmanj 30 sob z eno posteljo, najmanj 5 apartmajev in najmanj 70% sob s kopalnico s toplo in mrzlo vodo ter celotno servisno službo v hotelu. Seveda bodo za hotele „ekstra kategorija“ tudi „ekstra cene“.

V Prahovem na Donavi so zgradili veliko rečno pristanišče z zmogljivostjo 1.700.000 ton letno. Je za Beogradom drugo največje rečno pristanišče v Jugoslaviji.

V Beogradu je umrl v starosti 72 let največji jug. karikaturnist Pjer Križanič. Svojo kariero je med obema svet. vojnima začel pri zagrebškem satiričnem listu „Koprive“, nato je pa bil karikaturnist pri beograjski „Politiki“. Bil je tudi glavni karikaturnist satiričnega lista „Ošišani jež“, ki ga je izdajala beograjska sekcija Jug. novinarskega združenja. Znan je po Križaničevih karikaturah predvojnih srbskih, hrvatskih in slovenskih političnih osebnosti.

Inženjerji in monterji pri ljubljanskem podjetju „Toplovod“ se pritožujejo nad zelo slabimi izdelki domače industrije. Navajali so, da industrijska podjetja dobre izdelke izvažajo v inozemstvo, na domači trg pa pošiljajo izdelke z napakami. Dogaja se celo, da morajo po novih stanovanjskih blokih plinske in vodovodne naprave dostikrat

že po tretjem mesecu popravljati in važne dele zamenjavati.

„O domovina“ je naslov domovinske lirike Otona Župančiča, ki je izšla v zbirki Bela krizantema pri Cankarjevi založbi.

Umrli so. V Ljubljani: Stane Štrukelj, orodjar v p., Alojzija Nose, Elfrida Predalič, roj. Vidovič, Anton Velkavrh, mesar, Jožefa Skušek, roj. Sever, tob. upok., Franc Fermentin, v. rač. inšpektor v p., Draga Marn, roj. Vintar, Franc Vrečar, biv. blagajnik „Jutra“ v p., Agneza Božič, roj. Pavošević, Erna Jeretina, Mirko Gregorin, mehanični mojster, Marija Plečnik, upok., Franc Kuštrin, ravnatelj zemlj. knjige v p., Marija Stegnar, roj. Us, Alfonz Kerne, prof., Kancijana Kunaver, roj. Zatlje, Venko Kalan, prof. v p., Vl. Dragutin Matijević, v. računovodja transportnega podjetja Nova Gorica,

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Župnika g. Antona Ravnikarja, o katerem smo nedavno poročali, da je zbolel in se zatekel na zdravljenje v buenosaireski sanatorij San José, so v sredo, dne 14. marca, operirali. Morali so mu odrezati levo nogo nad kolonom.

G. župnik Ravnikar je operacijo srečno preživel ter se počuti dobro v pooperacijskem stanju. Vsak dan prihajajo k njemu številni njegovi prijatelji in znanci, duhovski sobratje in laiki, zlasti njegovi bivši šmarnski farnani, iz vseh krajev na področju Vel. Bs. Airesa, se zanimajo za stanje njegove bolezni in mu žele skorajšnjo ozdravitev. Pa tudi v Slovensko hišo vprašujejo po telefonu za njegovo zdravstveno stanje ter naročajo zanj tople pozdrave z najlepšimi željami. Tudi Svobodna Slovenija priljubljene mu slovenskemu dušnemun pastirju želi čim skorajšnjo ozdravitev.

Za zdravstveno stanje g. župnika Antona Ravnikarja se je osebno zanimal tudi buenosaireski nadškof kardinal Msgr. Anton Caggiano ter ga je prišel osebno obiskat v sanatorij takoj naslednji dan po operaciji.

Rojak Matevž Jenko iz Cerro de las Rosas v Córdoba nam v pismu sporoča, da mu je dobro. To želi tudi vsem narčnikom in bralcem Svobodne Slovenije. Vse slovenske rojake v Buenos Airesu ter po ostalih krajih Argentine, ki ga poznajo, toplo in prisrčno pozdravlja.

Osebnosti

Poroka. Zakonsko zvezo sta sklenila pri Mariji Pomočnici v Don Bosco Franc Suštar in Štefka Ovniček. Za priči sta bila Jure Puhek in Jože Ovniček. Iskreno čestitamo in želimo obilo sreče na novi življenjski poti.

Umrli je v San Isidru Franc Detela. Naj počiva v miru!

SAN JUSTO

Med nami vstaja nov slovenski dom

Novi slovenski dom, ki ga gradi zadruga Naš dom v San Justu, že kaže svojo lepo končno obliko ki ne bo v veselje in ponos samo rojakom v San

Ljudmila Pajnič, roj. Zupan, Mihael Ličen, mizarski mojster, Marija Gradišek, roj. Rudolf in Antonija Kerin, roj. Božjak v Zagorju, Ivanka Eržen, roj. Rabič, vdova zobozdravnika v Kranju, Ivan Brecljnik v Dravljah, Julijana Karo, roj. Hedžet v Kamniku, Marija Čulk, roj. Škarja v Prevojah, dr. Karol Podgornik, odvetnik v p. v Čepovanu, Roman Logar v Sinji gorici, Baltežar Flere v Vidmu, Lučka Černe, roj. Komman, tajnica šole v Črnomlju, Jože Zupančič v Litiji, Matija Margon v Razdrtim, Ivan Hauptman v Trbovljah, Franc Debeljak, rudar v Kočevju, Sergej G. Jeremejev v Strunjanu, Amalija Avsec v Novem mestu, Osvald in Pavla Facini v Selu (se smrtno ponesrečila), Friderik Jurč v Ankaranu, Janez Hrapot v Novem mestu, Maks Turel v Renčah, Janez Borštnar v Zagorju ob Savi, Janez Šporn, misijonski brat v Miru pri Gorici, Rudolf Bratanič, prof. v Ptuj, Jože Ferjančič, fin. inšpektor v pok. na Viču in Mirko Trinka v št. Janžu na Dolenjskem.

Justu in okolici, ampak vsej slovenski skupnosti v Argentini.

Dela pri graditvi doma vidno napredujejo. Tako so delavni in poizrtvalni rojaki dne 1. marca t. l. zalili železobetonsko konstrukcijo v srednjem delu Našega doma v izmeri približno 430 kv. metrov. Po končanem delu so lahko z zadovoljstvom ugotovili, da je doslej zalite že nad 700 kv. metrov železobetonske konstrukcije. Zgrajeno je že stanovanje za hišnika ter velika soba za šolo, prav tako prostori za skladišče in ostale pritlikline. Skupna dogotovljena površina znaša 300 kv. metrov.

Nadaljevanje gradbenih del v Našem domu so rojaki izdatno podprli tudi s svojo številno udeležbo na zadnji pustni prireditvi. Na licitaciji je bila tudi smrekica, ki jo navadno postavijo zidari in tesarji na vrh dograjenega poslopja. Med raznimi darili, s katerim je bila obložena, je bila tudi steklenica pravega whiskeyja.

Prihodnji večji sestanek rojakov bo pa v Našem domu dne 8. aprila, ko bo občni zbor. Zanj je med člani že sedaj veliko zanimanje.

SAN MARTIN

1. sestanek sanmartinskega odseka SFZ je bil v nedeljo, 11. marca, dopoldne v Slovenskem domu v San Martinu. Po končanih političnih so fantje zopet začeli z rednimi sestanki. Zadnjega sestanka se je udeležilo lepo število sanmartinskih fantov. Predsednik Janez Hren je v otvoritvenem govoru podal program kulturnega in športnega dela v letošnjem letu, nato pa je Marijan Marolt predaval o letostih Slovenije. Predavanje so spremljale lepe skioptične slike, ki jih je dal na razpolago Martin Trinik, ki je tudi upravljal skioptični aparat Fantje so z veliko pozornostjo spremljali in uživali lepote slovenske domovine. Po predavanju so fantje sklenili, da bodo takoj organizirali nekaj domačih turnirjev in sicer v šahu, namiznem tenisu in odbojki; ko se bodo dovolj pripravili, se bodo pomerili tudi z drugimi odseki.

EMIL COF — 50-LETNIK

Za nedeljske volitve dne 18. marca se je mudilo v Buenos Airesu zaradi izpolnitve volilne dolžnosti, ker so vpisani v volilne imenike v prestolnici, več rojakov, ki sicer žive v notranjosti republike. Med temi je bil tudi Emil Cof iz San Lorenza pri Rosariu. Obiskal je tudi naše uredništvo v Slovenski hiši. Ob tej priložnosti smo mu topló čestitali k petdesetletnici, ki jo je praznoval še januarja meseca.

Emil Cof je aktiven član organizirane skupnosti demokratičnih Slovencev

v Argentini. Zato je prav, da mu ob petdesetletnem življenjskem jubileju posvetimo te vrstice, čeprav je osebno proti pisanju in poveljevanju svoje osebe.

Jubilant se je rodil 18. januarja 1912 kot sin slovenskega državnega uradnika na Dunaju. Ljudsko šolo in gimnazijo je po osvoboditvi študiral v Kranju in Ljubljani. Za poklic si je izbral vojaški stan. V vojno akademijo v Beogradu je vstopil leta 1928 ter jo leta 1931 dokončal kot topniški podporočnik. Najprej je služboval v vojaški enotici v Slovenski Bistrici, nato pa v Kočanih v Makedoniji. Leta 1938 je konkurral za sprejem v vojno geodetsko šolo pri Vojnem geografskem inštitutu v Beogradu. Vanjo je bil sprejet, jo končal leta 1937 in bil prevezen naslednjega leta v čin geodetskega kapetana. Od tedaj naprej je služboval v Vojno-geografskem inštitutu.

Ob izbruhu vojne je bil dodeljen topniškemu polku v Slavonski Požegi. Je sodeloval tudi pri obrambi Beograda in izvršil umik svoje enote do Rogatice, kjer ga je zajela kapitulacija. Imel je srečo, da se je rešil vojnega ujetništva ter se vrnil v Ljubljano. Tu je z ostalimi častniki takoj začel s podzemsko organizacijo. Na dan sv. Jožefa 1942 je bil po komunistični izdaji z ostalimi častniki aretiran in odpeljan v internacijo, odkoder se je vrnil za Veliko noč leta 1943. Mesec dni nato se je pridružil edinicam jug. vojske v domovini. Po kapitulaciji Italije je vstopil v domobranstvo. Najprej je bil pobočni poveljnik prve bojne skupine Deana Suvajdžića, po njegovi smrti pa je prevzel njegovo bojno skupino.

Pozneje je bil profesor na domobranski častniški in podčastniški šoli. Po aretaciji Dežmana v Novem mestu in potem, ko je major Kriz prevzel poveljstvo nad novomeškim bataljonom, je Emil Cof prevzel poveljstvo nad I.

Vsak teden ena

NA SORSKEM POLJU

Simon Jenko

Pozdravljeno bodi,
Sorsko polje,
kjer moji očaki
v grobih leže,

kjer zibel je moja
stala nekdanj,
kjer rojstna stoji še
hiša mi zdaj!

Triglava visoko
snežno glavó
še v sinji daljavi
vidi oko.

Se Sava grmeča
v strugi šumi,
ko leta nekdanja
liže peči.

Sem li ti še znanec,
Sorsko polje,
ker dolgo se nisva
videla že?

Jaz sem premenil
misli, obraz,
ker naša ločila
kraj sta in čas.

udarnim bataljonom v Stični. Vodil ga je in mu poveljeval do januarja 1945, ko je bil ranjen v borbi s komunisti v Suhi krajini.

Begunska leta je Emil Cof preživel v Italiji. Bil je v begunskih taboriščih Monigo, Servigliano, Senigallia, Barletta in nazadnje v bolnišnici v Tranju. Maja meseca 1948 je prišel v Argentino. Najprej je bil v državni službi — Obras sanitarias — nato pri državnem katastru, zatem pa je dobil privatno zaposlitev in sicer najprej pri podjetju Sargo, kjer je trasiral več kot tretjino plinovoda od Campo Duran do Buenos Airesa, sedaj pa je zaposlen v podjetju Conymar, ki gradi kemično tovarno za Duperial v San Lorenzu pri Rosariu.

V času svojega službovanja v Buenos Airesu se je aktivno udeleževal dela tudi v slovenski demokratični izseljenjski skupnosti. Tako je bil 5 let odbornik Društva Slovencev in pri Slovenskem planinskem društvu. Prav tako se je aktivno udeleževal dela v Društvu slovenskih protikomunističnih borcev in sicer kot članski načelnik.

K 50-letnici se čestitkam jubilantovih osebnih prijateljev in znancev pridružuje tudi Svobodna Slovenija. Poleg ustnih čestitk, ki so mu jih izrekli uredniški lista že ob njegovem nedeljskem bivanju v Bs. Airesu, mu tople čestitke izrekajo tudi pismeno z najlepšimi željami za njegovo osebno srečo in dolgo življenje v zdravju in moči, da bi lahko s svojimi sposobnostmi še naprej pomagal graditi lepšo bodočnost slovenski demokratični skupnosti v emigraciji, še bolj pa pod komunisti trpečemu narodu v domovini.

ZBORNIK - KOLEDAR

Svobodne Slovenije za 1962

v vsako slovensko družino, v sleherni slovenski dom!

Če ga še nimate, naročite ga še danes. Stane samo 330 pesov.

šen s hrvatsko zastavo. Tako se lahko hrvatski verniki v Liege-u ponašajo s svojo hrvatsko zastavo, ki ni lastnina kake skupine, ampak vseh vernikov.

Ko smo letos (v letu 1961, op. p.) zvedeli za datum procesije v Jemeppe-u, sem ljudstvo povabil na to lepo versko manifestacijo ter ga prosil, naj se zaradi miru in zaradi našega ugleda v tujem svetu vsi verniki zberejo okoli naše nove zastave, ki je istočasno cerkvena in narodna. Verniki so mojo prošnjo (prošnjo in ne ukaz) sprejeli kot nekaj samo po sebi umljivega. Toda čisto neznatna skupina, ki sploh ne zahaja v cerkev, ali pa zelo redko, je začela znova dvigati glas.

Opozarjam na dejstvo, da pisec in podpisnik članka povsem molčita o hrvatski zastavi hrvatske kat. misije v Liege-u. Kaj pomeni ta molk? Ali ni dokaz, kako slabo cenijo „najdivnejšega sina“ Hrvatske bl. Nikolo Tavelića?

Kje je torej resnica? Ali govori resnico „Hrvatska država“, ko z velikimi črkami piše: „Slovenski svečenik zabilo hrvatsku zastavo?“

Hrvatski verniki v škofiji Liege so priče. Resnica je čisto na drugi strani. „Hrvatska država“ bi morala, če bi imela smisel za stvarnost, pisati: Slovenski duhovnik je branil hrvatsko zastavo. Branil je hrvatsko zastavo, ker je branil njeno čast in dostojanstvo. Kajti za nobeno narodno zastavo ni častno, če jo kdo hoče izkoristiti v svoje strankarske cilje.

„Izdali smo vabila (za procesijo) čisto v verskem duhu“ („Danica“ in „Hrv. država“) piše naivno pisec. Dobro. Kdo je pa tega gospoda pooblastil, da ljudstvo vabi na procesijo? V čigavem imenu? Ali ni to zadeva pristojnega župnika hrvatske katoliške misije?

„Ta (župnik) nam je dejal, da obžaluje, da se je tako zgodilo in da mu je bilo rečeno, da hrvatska zastava predstavlja razbijanje jugoslovanskih narodov“ („Danica“ in „Hrv. država“).

Čisto napačno prikazano. V zvezi s tem ni nihče govoril o „jugoslovanskih narodih“. Ampak zastava kake hrvatske politične skupine pomeni iz razlogov, ki smo jih zgoraj navedli, pri izključno verski manifestaciji, razbijanje hrvatskega naroda.

„Rekli smo, da se mi Hrvati potem ne bomo udeležili procesije, če nam prepovedujejo našo zastavo“ („Danica“ in „Hrv. država“).

Pametna misel. Česa le iščejo v procesiji? Naj najprej izvrše to, kar je strogo zapovedano: udeležbo pri nedeljski maši.

„Čudno je, da mi Hrvatje ne moremo imeti svojega hrvatskega duhovnika“ („Danica“ in „Hrv. država“).

Ni moja dolžnost odgovarjati na to vprašanje, toda resnici na ljubo moram pripomniti, da so po drugi svet. vojni v škofiji Liege delovali trije hrvatski duhovniki in en Slovenec. Zaradi česa so odšli? Zopet ni moja stvar na to od-

govarjati. Pisec članka se pa gotovo še spominja, pod kakšnimi okolnostmi je moral eden od njih zapustiti Belgijo...

„Ampak nas morajo predstavljati Slovenci, ki sovražijo vse, kar je hrvatsko“ („Danica“ in „Hrv. država“).

Sem Slovenec. Ljubim Slovenijo. Veliko delam za slovenske vernike. Toda rad imam tudi Hrvate. Z isto vztrajnostjo delam za Hrvate. Moji hrvatski verniki to vedo. Tudi drugi slovenski duhovniki v Zahodni Evropi ne sovražijo Hrvatov. Oni so to z dejanji pokazali. Slovenski duhovniki vztrajajo tudi tam, kjer hrvatskih ni, kjer go materialne razmere najtežje. Slovenski duhovnik smatra hrvatske vernike za svoje drage brate.

„Ljubijo pa vse, kar je jugoslovansko“ („Danica“ in „Hrv. država“).

Moji hrvatski verniki vedo, da jim nikdar ne govorim o Jugoslaviji kot taki. Jaz sem duhovnik in ne politik. Poslanstvo duhovnika, zlasti v moderni dobi, niso politične borbe, ampak Kristusov evanجيل. Tu je duhovnik na svojem mestu in s tem najbolj uspešno dela za lenšo bodočnost človeštva in rešitev svojega naroda. Ni torej naloga duhovnika napadati ali braniti idejo Jugoslavije. O tem naj brez sovraštva, z občutkom odgovornosti in smislom za resnico in pravičnost razpravljajo strokovnjaki.

Na mojem področju je pa tudi precejšnje število Srbov in Bolgarov. V mojem srcu imajo tudi ti svoj prostor.

Pri meni so vedno dobrodošli. Če morem, pomagam. Smatram, da s tem vršim samo svojo dolžnost. Duhovnik je drugi Kristus. Najvažnejša zapoved Jezusove vere je pa ravno zapoved ljubezni.

„Pred Bogom in pred narodi nas predstavljajo tuji“ („Danica“ in „Hrv. država“), se pritožuje pisec članka.

Dragi brat, ali nisi tudi ti „tujec“ v tej državi? Tujec na cesti, tujec v tovarni in tujec v lastni hiši? In kako ti je, če ti nekdo v obraz vrže psovko: „tujec“? Ali se ti ne zdi dobro, če ti tvoj delovni tovariš ali tvoj inženir prijazno reče: „že veliko let delaš, delaš skupno z nami, z nami se mučiš za svojo družino in napredek te dežele, z nami deliš veselje in žalosti življenja, dober človek si, ti nam nisi več „tujec“, ampak si naš človek.“

Brat, bodimo dobri, širokogrudni, plemeniti! Ljubimo resnico!

Prevzvišeni, tako sem zaradi članka, ki sta ga objavila „Danica“ in „Hrvatska država“, nanizal nekaj misli. Želim se poslužiti te priložnosti, da Vam, Prevzvišeni, znova izjavim, da sem vedno pripravljen mesto med hrvatskimi verniki odstopiti duhovniku, ki bi bil Hrvat tudi po rojstvu. Želim, da bi se to čimprej zgodilo.

Z izrazj sinovske vdanosti Vas, Prevzvišeni, najiskreneje pozdravljam

Vinko Žakelj,
izseljenjski duhovnik.

Tako slovenski izseljenjski duhovnik Vinko Žakelj.

Skupno s to izjavo je g. Žakelj izročil škofu v Liege-u, kateremu je za svoje delo med hrvatskimi izseljenci edino odgovoren, tudi francoski prevod članka, ki je bil z napadi nanj objavljen v omenjeni številki ustaško usmerjenega hrvatskega franciškanskega lista „Danica“ v Ameriki in v ustaški „Hrvatski državi“ v Muenchenu.

V štev. 6 hrvatskega dvomesečnika „Baklja“, ki ga za hrvatske vernike izdaja g. Žakelj, na vprašanje vernikov zakaj še vedno molči na napade v navedenih listih, g. Žakelj navaja, da je postal tako, kot smo navedli zgoraj, t. j. skupno z napadom nanj je škofu izročil tudi svoj odgovor. Nato pa pravi: „Škofija je navajena na literaturo nerensnih listov. Ne dovoli pa, da bi kdo napačno prikazoval delovanje njenih duhovnikov. Zaradi tega je škofija preko generalnega vikarja msgra. Heuschena poslala uradno „Danici“ in „Hrvatski državi“ hrvatski prevod mojega pisma škofiji za prošnjo za objavo. Od tedaj je minilo že 6 tednov, toda oo. franciškani pri „Danici“ in dr. Jelić pri „Hrvatski državi“ še niso imeli poguma in poštenja, da bi omenjeno pismo objavili, pa tudi ne nanavladneše vljudnosti, da bi škofiji v Liege-u sploh kaj odgovorili.

Značilno je, da franciškanska „Danica“ tudi na ponovno pismo škofije v Liege-u še ni znila besedice!

SLOVENCI PO SVETU

BRASIL

Vse naročnike Svobodne Slovenije v Braslu obveščamo, da je iz prijaznosti in naklonjenosti prevzel zastopstvo Svobodne Slovenije za Brasil g. Radko Malgaj, katerega naslov je Caixa Postal 6806, Sao Paulo, S. P.

Tako bo naročnikom sedaj olajšano plačevanje naročnine, ker bodo to lahko poravnali ali osebno g. Malgaju ali pa s čeki. Bančni čeki naj se glasijo na ime Konrad Malgaj in nič drugače. Iz držav Rio in Parana je pošiljati bančne čke samo v priporočenem pismu.

AVSTRIJA

Smrt slovenskega rojaka v Grazu

Med slovenskimi političnimi emigranti v Grazu je živel tudi Rihard Švinger, bivši ravnatelj Ljubljanske kreditne banke. Z ostalimi slovenskimi protikomunističnimi begunci je leta 1948 emigriral v Argentino, kjer je preživel nekaj let, nato se je pa vrnil nazaj v Avstrijo ter je živel pri svoji sestrji v Grazu. Dne 9. decembra 1961 je še v polnem duševnem in telesnem zdravju obhajal 80. letnico. Dva dni pred svojim večerom je šel na trg kupovat božično drevesce. Med potjo na trg se je pa zgodila nesreča. Zadel ga je avto in močno poškodoval na glavi. Poškodbe so bile tako hude, da je 10 dni pozneje, t. j. dne 3. januarja 1962 na njegovih posledicah umrl. Pokopali so ga na graškem pokopališču. Naj počiva v miru, njegovi sestrji, ostalim sorodnikom in pokojnikovim prijateljem ter znancom pa izrekamo iskreno sožalje.

AVSTRALIJA

Nova slovenska šola v Avstraliji. Za slovensko šolo v Melbourne so slovenski rojaki v Avstraliji dobili slovensko šolo tudi v Sydneyu. Ime so ji dali po škofu Slomšku. V začetku februarja meseca se je šola preselila iz prejšnjih prostorov v poslopje Caritas v šolsko poslopje ob cerkvi sv. Frančiška v Paddingtonu. Tu imajo slovenski otroci na razpolago pravo šolsko sobo s šolskimi klopki, tablo in vsem potrebnim. Slomškova slovenska šola je vsako soboto ob desetih dopoldne.

Iz avstralskih „Mislí“ povzemamo, da je brezposelnost v Avstraliji še vedno dosti občutna. „Mislí“ o njej pišejo tole: „Krivice iščejo in jih kličejo na odgovor. Nekateri jih iščejo v krogih finančnikov in gospodarstvenikov, drugi med politikarji. Ker pa ne vlada povsod ena in ista stranka, se ponekod krivda pripisuje liberalni stranki, drugod pa delavski. Tako imajo oboji dovolj materiala za medsebojno očitanje. Delovni ljudje pa iščejo dela in zaslužka, da bi se našli krivci za brezposelnost, na tem jim ni veliko. In pri iskanju

nju zaposlenosti vedo povedati, da jo po večini človek tudi najde, če mu je le rešeno na tem, da ima zaslužek. Za Slovence ta trditev baje še prav posebej velja.“

Poročili so se naslednji pari: Pri Mariji Pomagaj v Kew Anton Kuret in Katica Hrastovšček, pri sv. Jožefu v South Yarru Ivan Butkovič in Terezija Tomazič, v St. Kildi Alojz Kovačič in Ema Poženel, v Newportu Franc Štrubelj in Daniela Godeša, v Adelaidi Maks Kosevina in Barbara Ellen Covell, v Bell Parku Josip Filipovič in Kristina Golmar, v Canberri Livij Krevatin in Majda Telič, v Sydneyu: Franc Onič in Faye Irene Sinclair, Ludvik Grassmayr in Patricia Anne Sefton, Herman Jožef Skornik in Frančiška Štefanec, Edvard Dušej in Kathleen Mary Beard, Josip Kovačiček in Vida Kunstelj.

ZDRUŽENE DRŽAVE

Znana Mauserjeva povest „Ljudje pod bičem“, ki izhaja kot podlistek v Am. domovini, bo izšla v knjižni izdaji v založbi Live slog. kat. Amerikancev. Slovenska pristava v Clevelandu je bila ob koncu leta 1961 plačana. Za plačilo pristave so članj zbrali deležev v višini 21.013 dolarjev. Odbor pristave vabi sedaj slovenske rojake, naj pridobijo za pristavo še nove člane, kajti za ureditev pristave — ureditev prostora za parkiranje avtomobilov, piknike, kopališča, postavitev kapelice in počitniškega doma, bo treba še veliko sredstev.

Slovenski akademiki, ki so včlanjeni v društvu Sava, so si za letošnje leto izvolili naslednji odbor: predsednik Tone Arko, I. podpredsednik Bine Medved, 2. podpredsednik Jože Odar, tajnik Tone Gaber, blaginjičarka Milena Osenar, urednik Vestnika Tone Zagorec in upravnik Vestnika Milan Vrčkovnik.

V prostorih Tehniške srednje šole v Ljubljani so odprli prvo Višjo lesno industrijsko šolo v Sloveniji. Predstavnik Zveze inženirjev in tehnikov gozdarske lesne industrije ing. Pavel Olip je navajal dejstvo, da v Sloveniji pride na 25.000 delavcev lesne stroke samo 30 inženirjev. V imenu Višje lesno-industrijske šole je pa govoril ing. Miloš Slovnik. Povedal je, da študij na tej šoli traja dve leti, diplomanti pa bodo dobili naslov obratnega inženirja. V prvi semester te šole se je vpisalo 65 študentov.

Zavod za kartografijo Geokarta v Beogradu je izdelal skupno s strokovnjaki za ekonomijo in geografijo ter izvedenci za posamezne gospodarske panoge nov stenski zemljevid industrije, rudarstva in energetike v Jugoslaviji.

KAJ PRAVITE?

Neki Dias, neki Opazovalec, neki rojak iz notranjosti dežele so pisali. Rekel sem neki, ker se mi zdi, da ni dosledno, da nekdo skriva svoje mnenje za psevd, posebno, če je to mnenje do brohotno. Anonimat v takem pisanju je isto kot zahrbito napadanje iz zasede. Zdi se mi g. urednik, da to škodi ugledu lista, kajti Svobodna Slovenija, katere redni sodelavec sem že mnogo let pri njenih zbornikih, upravičeno za služi ime resnega glasila. Za tako imenovano čiščenje pojmov je potrebno jasnosti in doslednosti. Ribarjenje v kalnih vodah odklanjam. To prepuščam „poklicnim kritikom“, ki napadajo iz meglenega psevd-anonimata in rušijo vse, kar je storjenega, pa naj bo to na duhovnem, kulturnem ali socialnem področju, namesto da bi stopili na plan in uresničili svoja kritična dognanja. Smatram namreč, da je škoda mojega peresa za borbo z nevidnimi duhovi, in Svobodne Slovenije, ki bi morala v primeru mojega odgovora oprati marsikakšen kos takimenovanega „umazane perila“. Rajši se lotim nove navede, ki jo dolgujem Zborniku Svobodne Slovenije za leto 1963, kot da bi odgovarjal nevidnim duhovom, katerim odgovor nisem dolžan. Se vam ne zdi, g. urednik, da manjka doslednosti in načelnosti „pri prizadevanju za čiščenje pojmov med nami“, da porabim besede „Opazovalca“.

Lepo pozdravljam

Lojze Nevak

PO ŠPORTNEM SVETU

Začetek nogometnega prvenstva AFA v Buenos Airesu. Prejšnje nedelje bi se počasno zaključili aferi z rosarijskim klubom Newell's Old boys moralo pričeti nogometno prvenstvo. To pot pa je višja sila odgodila začetek prvenstva. Policija zaradi volitev ni poslala varnostnih organov na igrišča. In tako so se morali argentinski ljubitelji nogometa zadovoljiti le s politiko.

Afera Newell's Old boys sicer še ni zaključena, čeprav so določili naslednika v prvi ligi in sicer drugoklasirani Quilmes. Newell's so „diskvalificirali“ zato, ker je podkupoval nasprotni igralce. Pa ne da bi slabo igrali, ampak da bi premagali Quilmes. Quilmes, ki je dolgo vodil v B ligi, je res izgubil nekaj iger; v AFA pa je bilo dosti govora, da je treba iz ekonomskih razlogov eliminirati vse klube, ki tekmujejo v Ligi AFA, pa so oddaljeni od Buenos Airesa. In tako je prišlo vodjem argentinskega nogometa prav: Obtožili so Newell's „nešportne incentivacije“ tujih igralcev. Klub se je pritožil na sodišče, ki je sprva ugodilo zahtevi, na priziv AFA pa je naslednji sodnik svernenil odločitev in izključil Newell's. Ko je športni komentator D. Panzeri napisal v „Grafico“ članek o

V nedeljo, 25. marca, ob 5 popoldne bo ponovitev prelepe otroške igrice DESETNIK IN SIROTIKA. Vabimo rojake iz vseh okrajev na to edinstveno prireditev. Rojaki iz San Martina, Lanusa, San Justa, Morona in drugod pripeljte svoje otroke v dvorano sester dom'nikanek poleg farne cerkve v Ramos Mejii. Pridite! Videli boste zbor čarobnih vil, dobrih palčkov, gorskega moža in še mnogo, mnogo zanimivega! Vabijo igralci Slomškovega mladinskega odra: Začetek igre je ob PETIH (ne ob štirih, kot je bilo napovedano) Vstopnina za otroke je znižana na 15 pesov.

teh dogodkih, je sodnik Grau vložil tožbo proti njemu, češ da je članek žaljiv.

Klub Newell's bi moral letos spet igrati v B ligi; na izrednem sestanku članov kluba pa je bilo precej glasov, naj bi klub izstopil iz lige.

V Španiji si je zagotovil nogometno prvenstvo Real Madrid, ki ima dve koli pred koncem 41 točk in ga Barcelona ne more dohiteti, ker ima samo 36 točk. V Italiji se bodo v prvi ligi pomerili še štirikrat. Milan ima s 45 točkami tri točke naskoka pred Fiorentino in ima skoraj go-ovo prvenstvo v žepu. Izpadel bo Udinese in Lecco ali Padova.

Uspehi slovenskih koroških smučarjev. V Selah na Koroškem so zelo delavni smučarji, ki so včlanjeni v Koroško zvezo katiški mladine. Na mnogih smučarskih tekmovanjih so se vr-vo dobro uveljavili. Tako je Selan Maks Pristovnik osvojil avstrijsko prvenstvo v mladinski skupini. Tudi ostali selški smučarji — Užnik, Oraž, Ogris, Roblek — so se dobro odrezali. Selški učitelj Hribnik Anton, ki je ustanovitelj selskega društva, je na tekmovanju koroških učiteljev zasedel v starejši skupini 2. in 4. mesto v splošni klasifikaciji.

ŠAH

Februarja je bil v španskem letovišču Torremolinos manjši turnir, ki se ga je udeležil Slovenec Bruno Parma, svetovni mladinski prvak, in zasedel prvo mesto.

OBVESTILA

Začetek slov. šol. tečaja v Hurdin-ghamu bo v soboto, 24. marca ob pol 10 pri Bohovih.

Vpisovanje in začetek pouka v tečaju nadškofa Jegliča v Slovenki hiši v Capitalu bo v soboto, dne 24. marca ob 15,30.

Začetek slov. šol. tečaja v Floridi bo v soboto, 31. marca, ob 2 popoldne v šolskih prostorih župnije Florida.

Važno za vadiatelje članic in mladenk

V soboto, 24. t. m. ob 14,30 bo pričetek tečaja tečaja za vadiatelje članic in mladenk na Pristavi v Moronu. S seboj prinesite tečajo opremo, skakalno vrvico in navadno gumijasto žogo. V slučaju slabega vremena bo tečaj v šolskih prostorih.

SLOVENSKA HRANILNICA, z. z. o. z. je mela v soboto, 3. febr. 1962, informativni sestanek za svoje člane; iz poročil članov upravnega odbora se je videlo živahno delovanje zadruga v pretečenem poslovnem letu. Odbor je imel 20 rednih sej, število članov se je dvignilo na 54 in vsota vplačanih deležev je dosegla m\$N. 73.100.— Število vlagateljev znaša 130 in so se hranišne vloge v preteklem letu zvišale za 50%; obrestna mera za navadne vloge se je zvišala od 12% na 15% letno in za vezane vloge na 3 mesečno odnove na 18% letno. Posojil je bilo odobrenih 35 milijonov v znesku m\$N. 1.110.431.— Celoten denarni promet je znašal m\$N. 2.563.351.—

Tako zadruga SLOVENSKA HRANILNICA nadaljuje tradicijo svoje-časnih hranilnic in posojilnic v domovini, ko zbira prihranke med rojaki. V hrebtuje in posojuje Slovincem, ki ta denar potrebujejo bodisi za dograditev hiše, ustanovitev podjetja, nakup stroja, itd. in to rod ugodnimi negojili na osebno poročilo in brez vsakih posredništev in vknjižb.

Zadruga, ki je že pred časom vložila pri oblasteh tozadevna pravila, una, da jih bo tekom tekočega leta dobila potrjena; do prvega rednega občnega zbora pa bo SLOVENSKO HRANILNICO, z. z. o. z. vodil upravni odbor, ki ga sestavljajo sledeči gosposode: Ivan Ašič, Albin Kočar, Marijan Loboda, Janez Amon, Mirko Kobač, Jože Šeme, Tone Bidovec, Mirko Oman, Jože Poznič, g. Ladislav Lenček C. M., Janez Čuček, Anton Godec, Ciril Markez, Božidar Fink in Jože Lukančič.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires,
T. E. 69-9503
Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N 3824
Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 688.209

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1962: za Argentno \$ 530.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev. Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires, T. E. 33-7213

Občni zbor sanhuškega odseka SFZ bo v soboto, 31. marca, ob 8 zvečer v Našem domu v San Justo.

Pozor dekleta in fantje! Prva nedelja v mesecu je mladinska nedelja; zato si jo že sedaj rezervirajte. V nedeljo, 1. aprila, bo ob 8 mladinska sv. maša v Slovenski hiši na Ramón Falcónu, nato pa se odpeljemo v prijazni Parque Perreyra. Pridi tudi Ti in prijeli se svoje prijatelje in prijateljice. Vabita mladinski organizaciji.

Važno za vse člane Slovenske fantovske zveze! V nedeljo, 8. aprila, po sv. maši na Ramón Falcónu bo redni mesečni sestanek, združen z izrednim občnim zborom naše organizacije.

Vsem dijakom, ki so lani obiskovali srednješolski tečaj, sporočamo, da bodo imeli v aprilu priliko polagati izpite iz vseh predmetov. Odbor DiO in ZSS.

Društvo slov. protikom. borcev vabi vse člane in ostale rojake na predavanje g. Janka Jazbeca o temi: Nabrežina ključ. Problemi naših narodnih manjšin na Primorskem in Koroškem, v nedeljo, 8. aprila ob 10 dopoldne po slovenski maši v Slovenskem domu v San Martinu, ul. Córdoba 129.

NAROČAJTE IN ŠIRITE SVOBODNO SLOVENIJO

JAVNI NOTAR
Francisco Raul Cascante
Escribano Público
Pta. baja, ofic. 2.
Cangallo 1642
T. E. 35 - 8827 Buenos Aires

PRODRAM
stavbno parcelo 10x33 na križišču treh avenid, Brandsen, P. B. Palacio in že asfaltirane Emilio Castro, po kateri je redna zveza s kolektivom št. 224 C do Ramos Mejie, št. 15 do Liniensa in št. 113 da Cap. Fed. Vsi trije pa v San Justo.

Za ogled se javiti na Av. P. B. Palacio 1432 in Brandsen ali v upravi Svob. Slovenije, Ramón Falcón 4158.

SIMON RAJER
uradni prevajalec
Alsina 1418, 5. nadst., pis. 6
Capital
T. E. 38-5860
Vsak dan od 9—12 (razen ob sobotah)

NAJNOVEJŠE HLADILNIKE

BLED
ter vse ostalo za hišo in dom
Vam nudi vedno po najugodnejših cenah

Morak
Cerrito 2245 Lomas del Mirador

DENAR
DOMA: je nerodoviten
NALOŽEN: Vam bo prišal obresti in finančno krepil slov. skupnost
SLOVENSKA HRANILNICA, z. z. o. z.
Alvarado 350 - Ramos Mejia
Uradne ure ob sobotah od 16 do 20 ure.
Šest let solidnega poslovanja s prihranki rojakov.

IVAN CANKAR

Steto obhajilo

(Iz cikla „Ob svetem grobu“)

Petero nas je bilo. Sedeli smo za mizo in smo čakali. Spočetka smo se smejali in razgovarjali, nato smo igrali domino, naposled smo se naveličali in obmolknili.

Najstarejši sestrji je bilo trinajst let, najmlajšemu bratcu pet. V srcih pa smo bili stari: poznali smo skrb in strah.

Kadar so se zunaj oglasili koraki, smo se ozrli proti durim. Strmeli smo z velikimi očmi in odprtimi ustmi, sap pa nam je zastajala.

„Prihaja!“

Koraki so utihnili, spogledali smo se molče; oči so bile solzne, ustna so se tresla.

Zelo smo bili lačni. Mračilo se je že, matere ni bilo. Pred dobro uro se je napotila, Bog vedi kam. Vedeli smo: kadar pride, prinese kruha. Prav nič nismo dvomili. Kajti večerilo se je in zvečer je treba večerje.

Trd in strašen je otrok v svojem zaupanju. Zvečer je treba večerje. Ne usmiljen je otrok v svoji veri. Mati, zvečer je treba večerje; pojdi in prinesi jo, iz zemlje jo izkoplj, iz oblakov jo utrgaj!

Ko je šla, je bila vsa majhna in sključena; globoka brazda je bila na njenem čelu.

„Kmalu se vrnem!“ je rekla.

Mislili smo, da gre samo k peku, sto korakov daleč. Minuto tja, minuto nazaj; recimo, da bi tam še malo pokramljala, bi bilo pet, ali kvečjemu deset minut. Gledali smo na uro, ki je visela na steni kraj peči. Počasi se je premikal dolgi kazalec; ali kakor se mu ni mudilo, je bil prerodmal že ves črni kolobar.

„Saj niso šli k peku!“ je rekla Hanca.

„K štacunarju so šli!“ je rekla Francka.

„Pa če jim ne dajo?“ sem vprašal jaz.

Pogledali so me, kakor da sem bil izpregovoril čisto nerazumljivo, nadvse čudno besedo.

„Da bi jim ne dali?“ je obstrmela Hanca.

„Zvečer je treba večerje!“ je rekla Francka.

Zunaj je še dremal večer, v izbi je bila noč. Naše oči so bile mlade in bistre, vajene teme. Pogledali smo se iz lica v lice — vsi smo bili starejši nego uro poprej.

Nismo se balj; belih žena, ne vedomca, ne torklje. Nekoč sva šla z najmlajšo sestro mimo kozolca, ki je stal na sumem; da tam straši, so pravili. Pred kozolcem je stal trhel štor in se je čudno svetil — velik človek v goreči rjuhi. Držala sva se za roko, šla sva mimo in se nisva bala.

Ali vendar je bil strah v naših zgodaj postaranih, zgodaj izsušenih srcih. Nekaj silnega se je dvigalo v daljavi do neba, bližalo se je, vedno višje in ogromneje, črno in strašno; skoraj že je zastiralo vse obzorje. Videli smo življenje in smo se ga bali...

Na jok nam je bilo, zaihtel pa n'hče ni. Kadar so nas tuji koraki zmotili in je bilo spet vse tiho v izbi zunaj, se je oglašil v nas obup, tisti zrel, poslednji obup, kakor ga pozna šele človek, ki ga je bilo obnemoglega življenje tresčilo ob tla.

„Saj ne bo konca nikoli! Nikoli ne bo drugače! Mati ne pride, ne prinese kruha — umrimo!“

Velik je bil obup; ali vzbudilo se je v nas še nekaj vse temnejšega, strašnejšega. Ne jaz sam, nas vseh petero, kakor smo sedeli krog mize v temi, je nenadoma občutilo grenko, zlobno sovraštvo do matere.

„Saj bi lahko, če bi hotela! Sinoči

je prinesla kruha, čemu bi ga nocoj ne, ko smo lačni kakor sinoči? Tam stoji, Bog vedi kje, pa opravlja in se smeje ter se ne zmeni za nas! Takoj da se povrne, je rekla; zdaj je že ura minila, morda že poldruga ura... nalašč čaka, na cesti postaja, s sosedomi kramlja; sama je že najbrž večerjala, pa se ji ne mudi s kruhom!“

V molku smo spoznali; natanko smo vedeli drug za drugega: „Tudi ti tako misliš, sestra! Tudi ti tako sodiš, bratec!“ In v tistem trenutku, tudi med nami ni bilo več ljubezni.

Noč je bila, alj smo si videli v oči. Oči so govorile:

„Poznam te sestrice; natanko vem, zakaj molčiš! Tvoja misel je smrten greh, ki nikoli ne bo izbrisan!“

Zunaj, mislim da pred sosedovo hišo, je zavilil pes; žalosten zategnil glas je bil.

„Lačen je, pa cvili!“ je rekla sestra. Takrat je najmlajši brat nenadoma na glas zajokal; njegov jok je bil čisto podoben tistemu cyllenju.

„Nehaj!“ se je razlutila sestra; ali tudi v njeni besedi je bilo ihtenje; gledali smo na mizo, vsi smo trepetali.

„Pogledam na cesto!“ sem rekel.

„Kaj bi gledal? Ne pride prej... če še kdaj pride!“...

Počasi in tiho so se odprle duri. Na pragu je stala mati.

Kakor ob belem dnevu smo različno videli njen obraz. Ves bel in tenak je bil, oči pa so bile obokane in so gledale plaho; tako gleda grešnik na svoje trdosrčne sodnike.

Mati se nas je bala...

„Ali ste dolgo čakali?“ je rekla s tihim prosečim glasom. „Nisem mogla prej... niso dali...“

K životu je tiščala hleb kruha; že od daleč smo videli, da je skorja lepo rumena...

O mati, zdaj vem: tvoje telo smo uživali in tvojo kri smo pili! Zato si šla tako zgodaj od nas! Zato ni veselja v naših srcih, ne sreče v našem nehanju!...